

CSONGRÁDI UJSÁG

Előfizetési árak:
Egész évre 4 korona, fél évre 2 korona, negyed évre 1 korona.
Egyes szám ára 8 fillér.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felölös szerkesztő
RÉTI FERENC

Szerkesztőség:
II. kerület, Rózsa-utca 7. szám.
Kiadóhivatal:
Bozó és Justin könyvnyomdája Szentháromság-tér 2. szám.

II. évfolyam.

Csongrád, 1904. május 29.

22. szám.

Éljen a tejszövetkezet.

Az értekezletekben és a helyi lapokban eszközölt fejtegetések, felvilágosítások és magyarázatok megteremtették gyümölcseiket.

A magyarországi tejszövetkezeteknek hivatott apostola, Galambos Sándor óbecsei birtokos, észhez szóló, okos fejtegetései és meggyőző érvelései után sikerült végre Csongrádon is megalakítani a tejszövetkezetet.

Üdvözljük mindazokat, akik e közhasznú üdvös intézmény megalakításán fáradoztak.

Szívvel örvendünk, hogy akadt Csongrádon egy öntudatos csoportja az embereknek, mely megértette és felfogta a tejszövetkezeteknek közhasznú fontosságát és mélyreható jelentőségét úgy magán mint közgazdasági szempontból.

És hisszük, hogy amint látni fogják a gyakorlatban e szövetkezetnek hasznosságát a csongrádi mezőgazdák, nap-nap után fognak jelentkezni a tagsági felvételre.

Hogy pedig minél előbb a természet-szerű üdvös eredmények bekövetkezhesenek, az egyfelől függ a tagoknak buzgalmatól: minél több és jobb tejet beszállítani, másfelől függ az igazgatóságának helyes intézkedéseitől.

Részünkről, mint közhasznú és áldásos intézményt, a tejszövetkezetet mindenben támogatni fogjuk, annak mindenkor és mindenben segítségére fogunk lenni.

A tejszövetkezet létesítés egyúttal fényesen bizonyítja Csongrád gazdaközön-ségének életre valóságát s azt, hogy igenis lehet itt csinálni üdvös alkotásokat, ha kitartó szívóssággal fáradozunk rajta. Azt hisszük, hogy Csongrádon legalább 4—500 részjeggyel fog megalakulni a tejszövetkezet, mert maga a helyi uradalom kilátásba helyezte, hogy 50 tehénrel belép.

Innét Tömörkény és Csanytelek gazdái is kedvet kapnak majd a tejszövetkezet megalakítására, s lassan-lassan belátják a gazdák, hogy ha a buzatermelést és legelőn való állattenyésztést felváltja az ok-szerű állattenyésztés, istállózás, akkor nem lesznek kitéve annak, amitől ma rette-gniök kell — a nagy szárazság miatt.

Üdvösebb mozgalom nem volt soha ennél Csongrádon, főképp a gazdákra nézve. Azzal is kíván az igazgatóság segíteni a gazdákon, hogy a legjobb fajtehenek és apaállatok beszerzéséről fog gondoskodni s ha a gazdák között lesz olyan tag, aki jelzálogadóságait olcsóbb kölcsönre konvertálni akarja, akkor ebben is segédkezet nyújt minden nagyobb költekezés nélkül.

Remélhetőleg a szövetkezet működését már a jövő hóban megkezdi.

Adja Isten, hogy minél áldásosabb legyen működése.

*

A tejszövetkezetnek eddig már közel 200 részjegye van aláírva. Minthogy azonban június hó 10-én túl már az aláírás berekesztetik — ennél fogva azok, akik beakarnak lépni, jelentkezzenek ma délután 2 és 4 óra közt a községi házában az igazgatóságánál.

Eső után köpönyeg.

Ezen a címen irt egy vezető cikkelyt egyik tisztelt lapársunk, elmondván, hogy most volna ideje arról tanácskozni, a közönséget arról felvilágosítani, hogy mily módon és eszközök által lehetne lehetségessé tenni az 1905. évi községi költségvetésben a közterheket apasztani és a közjövödelmeket fokozni, — egyszóval a pótdadók leszállítani.

Mi mindig abban a nézetben voltunk és vagyunk is, hogy ez legelső sorban nekünk, a helyi sajtó és közélet munkásainak hivatásunk s helyeseljük a felvetett eszmét: mert hiszen éppen lapunk szerkesztője is ugyanezzel a programmal létesítette a Csongrádi Ujságot. Ebben tehát egyetértünk tisztelt lapársunkkal. Mi a magunk részéről, addig is, amíg bővebben hozzá szólnánk e fontos kérdéshez, amelyre több közös értekezlet tartanánk szükségesnek, akár a fehér, akár a zöld asztalnál, első sorban azt óhajtanók, ha Kovács II. jegyző végre benyujtaná már a rég elkészített javaslatot a pénzügyi bizottság szervezéséről. A pénzügyi bizottság nélkül nem ér egy hajító fát sem a polgárok összes törekvése a pótdadók leszállítása iránt, mert ha a költségvetés egybeállítására és az abban foglalt összegek hovatfordítása, kiutalványozása, szóval a takarékos és helyes gazdálkodást nem a pénzügyi bizottság vezeti, hanem mindenki költekezik, egyik is, másik is utalványoz, rendel, vásárol, úgy soha egy fillér nem marad megtakarítás, sőt a túlköltekezés, a pótköltségvetés egész természetessé válik. Amint-hogy jelszó is lett Csongrádon, hogy a pótdadóknak emelkedni természetök. Persze csak ott, ahol nincs pénzügyi bizottság, amely a háztartást vezetné, a költségvetést tervezné, az utalványozást ellenőrizné és eszközölné! Csak ott emelkedik évről-évre a pótdadó, ahol egészen rábizzák a jegyzőre a költségvetés tervezését, ahol ennek a legfontosabb munkának felé se néz senki, csak akinek követelése van, hogy neki erre, meg arra szüksége van, hát vegye be a költségvetésbe a jegyző, különben nem jó kolléga, hanem rossz ember, ha nem tesz eleget a kívánságnak.

Igy aztán nő a pótdadó. De még jobban nő akkor, mikor kezdődik a meg-

szavazott költségvetés „keretein belül“ a kiutalványozás, megrendelés. Pl. Szentés elfizetett a petroleum világításért 19 ezer koronát, jóllehet a holdvilágítás pótolta a petroleumot, s egész sereg lámpagyújtogatót, holott más nagyobb városok, s esetleg Csongrád is úgy berendezheti a közvilágítást, hogy a magán világításból befolyó jövedelem fedezni fogja az utcák világítását.

De másutt, ahol takarékoskodni tudnak, ahol megnézik, hogy miképp költ el a város 7000 koronát kőszénre (mint nálunk) s miképp költ el a város 19.000 koronát petroleumra? — ott hamar rájönnek, — hogy miképpen megy az ilyen gazdálkodás és ezeket megtakarít a pénzügyi bizottság — amely permanens, egész éven át működik.

Hát első sorban azt szeretnők látni, hogy a II. jegyző végre terjessze be a pénzügyi bizottságot a legközelebbi közgyűlésnek. Ez lesz az első, legfontosabb lépés arra, hogy a pótdadók leszállíthatók legyenek.

Gazdasszony képzés.

II.

A mi földünk, a magyar Alföld úgyszólván egy kiaknázhatatlan kincses bánya. Minden talp-alatnyi tere alkalmas valamely gazdasági ágra, csupán egy ellensége lehet, a szárazság.

Mégis egyoldalú gazdasági ágakat üzünk. A gabonaneműek termesztése s valamelyes csekély állattenyésztés, melyet alföldi népünk produkál. Hajdanta nem szorult a földmivelő felesége, a paraszt asszony zöldségfélékért a piacra, ma legnagyobb része ott veszi meg a salátát, babot, borsót, gyökerneműket. „Termelnek a bolgárok, minek vergődniük mi vele.“

Elgondolkozom rajta, mi ennek az oka. Sok-szor figyelemmel kísérem egyes földmivelő családok belső életét, napi foglalkozását s nem találtam olyat, hogy házi dolgaitól külső munkára rá ne érjen. A nagyobb leány horgol, köt, megfőz, kisépreget, varr, de azért a ruháját a varrónőnél varratja. Nyáron is harisnyába jár s noha tud kötni, harisnyáját a boltban veszi meg. Hát ezért a foglalkozásért hagyták el a régit?

Szinte jól esik a szemnek, ha olyan tanyára akad, hol veteményes kertet, veteményföldet is lát. Abban a családban még nem ütött tanyát a könnyű élet, nem kell a megterített gabona árát apró, házilag előállítható élelmickekkel elkölteni.

Megboldogult Vadnay Andor, vármegyénk volt főispánja a „Tiszamelléken“ című munkájában írja, hogy a Dunántúl akad dolga az asszonynak, a fehérszínűnek elég. A napszámos ember felesége, ha urának enni vitt: „siet haza, mert neki is megvan otthon a sürgős dolga a kertben, a hernyótól tisztítja a káposztát, gazt szed a malacoknak, vigyáz s gondozza a baromfiakat stb.“

Rége, voltaképpen nem is olyan régen, nálunk is mások voltak a viszonyok. Ma azonban már minden 10 család közül 8 a dolog könnyű végét fogja.

Három tényben látom a hibát. Egyik lélektani — így magyarázható meg s ez a munka utáni ösztönnek hiánya, a másik a tudás nélkülözése, harmadik a hibás családi nevelés.

Erdemes megkérdezni egy-egy földmivelő családot, vajjon mi volt eledelük a hét napján. A reggeli szalonna, az ebéd és vacsora krumpli-

leves, tarhonyaleves, tésztalesves, száraz bab, törött bab, száraztészta, paprikás krumpli, esetleg savanyú káposzta s ezek variációjából áll a heti eleség.

Melyik parasztasszony tett már el zöldbabot, borsót, tököt, karalábót, ugorkasalátát stb. télire, hogy azzal a konyhájáról kikérülő ételeket változatossá tegye? S az a kérdés, ugyan hányan tudják?

Hajdanában megnyalták a szájukat az urak is a parasztasszony főzte után, ma akkor tanul a fehérnép főzni, ha menyecske lett s nem egyszer megcsúsz, hogy férjhezmenetele után szegyenkezve kell bevallania, hogy nem tanult főzni.

Ez a hiba azonban már általánosabb, az iparos leányán is megcsúsz, az úriosztály leányainál pedig alig akad, kit a kivételekhez kellene soroznunk.

Ezeket a bajokat tehát a családi nevelés irányításával, a kellő ismeretek megadásával sürgősen segíteni kell, részben, hogy a munka megosztás férfi és nő között egyenlő legyen, hogy így mindkettő hozzájárulván a család szükségletének előállításához, gazdasági jövedelmének fokozásához, könnyebbé legyen a megélhetés.

(Folyt. köv.)

Nők érdeke, leányok jövője.

Sokat gondolkozva elmaradt városunkról, különösen a nőnevelés, a nők jövője — s így családok közös érdekeiről, boldogulásuk előmozdításáról, — nem tudok szabadulni egyik eszmémtől, mely évek óta előttem lebeg, elhagy, meg visszatér lelkembe. De azt kifejezésre juttatni, neki testet adni még nem volt módomban.

Végre a Pesti Hírlap legközelebb mult május 13-diki száma kezembe adta a tollat. Nevezett lapban a következőket olvastam:

„A Szabászáti Mintaiskola növendékei ma délelőtt nyitották meg nagy ünnepélyességgel ezévi kiállításukat. A megnyitó ünnepélyen nagyszámú, előkelő közönség soraiban ott voltak: báró Dániel Ernőné, gróf Kinszkyné Pálmay Ilka, Zsilinszky Mihályné, Szabóné Nogáll Janka, özv. Naschitzné, Dirner Gusztávné, Gelléri Mórné, Thék Endréné, Gelléri Mór, dr. Kovács Gyula, Thék Endre, Márkus Miksa stb. Képviseltette magát a kereskedelemügyi miniszterium, továbbá az „Erzsébet nőiskola” s a felsőbb állami leányiskola. Az ünnepélyt Berkovits J.-né igazgató üdvözlő szavai vezették be, majd Ego olvasott föl „Lili naplója”-ból és Csillag Klára gyönyörűen szavalt. A növendékek modern és pompás módszer szerint készült munkái valóságos meglepték a közönséget. Teljes kosztümök, blúzok, kalapok, napernyők, alsó ruhák, fűzők pompáznak díletánsoknál meglepő kivitelben. A kiállítás reggeltől estig megtekinthető a Váci-utca 7. sz. iskolahelyiségben.”

A „bogaras” tanító.

Van nekem egy öreg kollégám. Adta az országnak az a régi jó iskola, amelyik Bárány Ignácot és Samu Józsefet, a gyakorlati mintamestereket nevelte a jelen tanító nemzedéknek ideálul.

Bárány a nevelőt és a módszer mesterét, szárnyaló lélekkel, az iskolában; Samu József pedig inkább a gyakorlatias gazdasági vezető, mint a nép vezetőjét a faluban — óhajta látni a nép tanítóját.

Samu sokszor mondta egyik-másik tanítványának:

— Édes öcsém! Aután tehát maga nem tud szemezni? Tyűh, domine! Hogyan él majd meg falun? . . . Tehát aután fél a méhétől? Édes öcsém, nem bántja az a jó embert; okosabb az, mint akárhány bölcsész. Tele van az a maga életének tudományával. Nagyobb matematikus az, mint a vármegyei főmémők.

Ilyen mestereknek kortársa az én jó öreg barátom. Azok fenn vannak már, ő még lenni maradt egy kicsit.

Ez az én öregem minden őszzel olyan gavalérosan kiöltözködik, mint valami kis báró. Adóit oly pontosan fizeti, mint a parancsolat. Nevenapján és „kisasszonyi bucsú”-jakor olyan ebédeket ad, hogy nem volna tanácsos azt látni a — közoktatásügyi miniszternek. Soha sem jenne meg akkor a 600 ft minimum.

Eurékát kiáltottam e jelentés olvasása után. Alapján eszmém alakot öltött és megvalósítása egy csekély áldozat, meg némi jóakaró fáradságába kerülne a csongrádi társadalom intelligens női és férfi tagjainak.

Egy szabászáti iskola létesítése által sok családapára és anyára megszabadulna a ruhakérdés nehézségeinek vagy nagyobb költségeinek kellemlenségeitől, serdülő leányaink fölötté hasznos ismereteket szerezhetnének és városunk vagyon-talan, de tehetséges leányai ambícióját tisztességes, a siker édes jutalma mellett szép jövedelem, keresettel összekötött cél nemesítené. Ez ismét gátat vetne a mindinkább terjedő léhaság, a nemtudom-, nembánomság, a szegénység és elmaradottság egyik csoportjának.

Sok pénzt pocékolunk el titkos könnyek, vagy elfojtott epével a megnem felelő, vagy laikus kezek által rosszul készült toaettek viselésére, busulva az elrontott szövet után. Vagy drága áron, nagy fáradsággal szerzik meg a legtöbben más városból azt, amit, ha ez irányban tömörülünk, könnyű szerrel és olcsóbban megkapnánk és pénzünk is városunkban maradna.

Városunk szellemes főjegyzője megtette az első áldásos lépést a női ruha reformja kérdésében, és alaposan. (Nem merem neki megköszönni, hogy az erkölcsi hanyatlás és elszegényedés csak egyik részének orvoslásához fogott; mert a másik erás tényező a férfiak, férjek és különböző korú nőlenek agyonhallgatott széles erkölcsi életében keresendő.)

A nép vagyonosodásának és erkölcsi tisztaságának tagadhatatlan gátja a jeles írónk: Tömörkény István legényei által selyemesordának nevezett leányok, nők izléstelen, hóbortos és célszerűtlen öltözködése.

És épen ez utóbbi teszi igen nehézé az intelligens nőknek, hogy városunkban keressék, városunkban költsék olyan ruhákra, melyek a nemesebb jóízűségnek megfelelnek. A toaettek készítése alapos szakismeret és tanulmány, zsenialitás, megfelelő türelem és gond nélkül is nagyban kielégítik a legtöbbször komikusan öltöztetett leányokat, e téren haladást épen nem észlelhetünk, sőt visszafejlődést.

Azt hiszem, hogy úgy a művelt körök női, mint különösen a szülők, családapák és férjek ki nem mondott óhaját fejezem ki, ha a következő indítvánnyal lépek a nagy közönség elé: Szervezzünk Csongrádon közös erővel egy olyan szabászáti iskolát, melynek vezetésére a budapesti „Szabászáti Mintaiskolát” végzett, tehetséges alkalmas nőt nyernénk meg.

A felállítandó iskola vezetője egy társaság (lehet nőegyesület) által bizonyos évi összeggel támogatva és kellő ellenőrzés mellett váljék olyan intézeté, melyben Csongrád elemei finomabb izlésének megfelelő toalettjeiket megrendelhetnék anélkül, hogy Szentes, Félégyháza, Szeged vagy

Kecskemétre szorulódnak. E szabászáti iskolában polgári iskolánkat végzett, alkalmas, vagy egyéb csongrádi tehetséges leány, vagy reklám folytán a vidékről jelentkező tanuló nyerhetne alapos oktatást úgy, hogy megállapodás szerint vagy saját maguknak, vagy az intézetnek dolgoznának. Okvetlen oda kellene törekedni, hogy iskola vezetője néhány szakavatott, ügyes munkásnő közreműködésével készítené a megrendelt toaetteket.

Ez iskolát, mint más nagyobb városban is szokás, a legvagyonosabb, előkelő körök leányai is látogatnák, mert különös gond fordítanék a jó nevelés és jó erkölcs követelményeire.

Ha ügyes a vezető, iskoláját virágzóvá teheti és vagyont, tekintélyt szerzhet mellette. És sok szegény leány kiképzése, állandó keresete biztosítva lenne.

Biztos tudomásom van róla, hogy a legmagasabb arisztokracia nem gyakran készített toaetteket hírneves szabóknál; de készített szeme előtt, finom egyéni izlése szerint otthonában ügyes kezek: komornák, házi szabónők stb. által. Megint szép jövedelmi pálya szegény leányoknak.

A ruha, kalap és más, saját magunk által készíthető részei a női öltözetnek roppant összegekre rugnak, ha mértéket és szakértelmet nem tudunk benne egybeolvasztani.

A ruha kiegészítő része egyéniségünknek. Nem hiába mondja a francia: „L'habit c'est l'homme.” A ruha az ember. Válasszuk hát meg jól és megfelelően.

Mindenesetre jellemző és megszívlelendő, hogy az angol és a francia, e két nagy nemzet, dominál a ruházat terén is.

A jól szabott, izléssel választott és a körülményeknek megfelelő ruha mestermű, költemény, erkölcsi bizonyítvány, öröm, kedélyesség, anyagi érdek és megtakarítás. Az egy kis boldogság.

Milyen kedélyvel vesz föl jóízű ember olyan ruhát, mely semmikép sem illik reá? . . .

Bizony bosszúsággal gondolunk a költségre, amelylyel e drága kint megszereztük.

A Söhlya úr által említett cifra ruhák, — melyek izlés és művészet nélkül készülnek, — olyan áram, mely megakasztja készítőinek ambícióját a haladás, a tökéletesedés felé.

Jó az akárhogy; a fő, hogy cifra és ügynevezett divatos legyen. Minek erőltetné meg magát készítőjük alapos, fáradságos tanulmányozással, hogy kényesebb igényeknek megfeleljen? . . .

Aki mer, az nyer: Kezdjünk hát bele, merjünk, hogy nyerjünk.

Zelenkáné.

Felhívás előfizetésre.

1904. június hó 1-jével új előfizetést nyitunk lapunkra.

van vagy lesz a világon valaha egy tőkepénzes — néptanító?

— Ezt a tökét azonban nem én szereztem. Egy jó barátomtól kaptam. Tudja: olyan bogaras ember volt.

Bolond volt, ha volt, bolond! Nálunk így mondják ezt.

— Sőt nagyon is okos ember volt, olyan, hogy még a bogaraival is aranyat hordatott az asztalára.

A perpatvar után sétálni mentünk. A kert felé tartottunk. Volt a kertben (de még milyen kertben!) egy kis méhes 40 kassal. A munkás-ság mintamesterei és a heresség üldözői a szorgalom danájával tértek haza.

— Züm-zümm! Édes gazdánk, szinaranyat hoztunk . . . Züm-zümm! Ki az az ember veled, édes gazdánk? Ellenség? jó barát? . . .

Körültanulmányoztak a bajonéto munkások . . . és aztán mentek dolgaikra. Méhnek, kutyának jobb emberismerete van, mint akárhány híres psycholognak.

— Tudja kedves uramöcsém, — vevé fel a fonalat az öreg, — mikor most negyven éve önállóvá lettem, az a bogaras barátom elém állt és azt mondta:

— Ferkó! Adok én neked 2000 frtot baráti szeretetből. Új gazdának jól esik. E tőkének kamataiból, ha csak egy kis gondját viseled, úri módon ruházkodhatol és nem lesz keserű az életed sohasem. A gondozás oicsó multság,

Az előfizetési ár helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 4 korona.

Fél évre 2 korona.

Negyed évre 1 korona.

Tisztelettel kérjük azon igentisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése folyó hó végével lejár, hogy azt mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap küldése fenakadást szenvedjen.

Előfizetéseket mindennap elfogad

a Csongrádi Ujság
kiadóhivatala.

Gazdasági munkások és cselédek segélypénztára.

— Nyílt levél a járási útbiztos úrhoz. —

Békés vármegye összes tisztikara belépett a gazdasági segélypénztárba.

Beiratták cselédeiket is, mert jól tudják, miszerint az 1898. évi XXI. t.-c. alapján a cseléd megbetegedése esetében az ápolási díjakat a gazdának kell fizetni, ha nem gondoskodott idején a gazda arról, hogy a cselédsegélypénztárba beiratkozzék a cseléd, vagy az a munkás, aki nála szolgálatot teljesít s munka közben baleset éri.

A járási útbiztos úr nagy buzgalommal fáradozik azon, hogy a csongrád-szegedi műút kiépítése által mielőbb egy nagyforgalmú út átadassék a közönség használatára.

Nem lehetne-e ezt az alkalmat felhasználni arra, hogy a munkások is beiratkozzanak a munkáspénztárba, s a vármegye közönsége meglegyen kímélve attól, hogy baleset bekövetkeztesse — a vármegyei útalapból kelljen fizetni a munkások gyógyköltségeit?

Különös, hogy Csongrád vármegyében nem bír elterjedni ez az országos segélypénztár — pedig másutt mindenütt belátták hasznát a gazdák is, a munkások is.

Útbiztos úrnak módjában lenne egyszerre létesíteni ezt a segélypénztárt, ha úgy intézkednék, hogy csak olyan munkásokat alkalmazna az útépitéshez, akik vagy már beléptek az országos segítő pénztárba, vagy kötelezik magukat a belépésre a legközelebbi fizetési napon,

nemes szórakozás, pénzbe sem kerül. Ezzel kivezetett a méhesbe, rámutatott egy népes kasra: „Itt a 2000 forint! Adjon Isten hozzá sok virágot, hogy legyenek mézes heteid!” — Igaz, hogy először az állam leesett. Másodszor pedig: elhoytam az egy kas méhet. Néhány esztendőre felszaporodtak a kasok kétezer frtnak megfelelő kamatig. Egy fillért sem adtam fizetésemből a méhészkedéshez, a méhek izzadták ki a kasokat is, a méhest is. Tudja uramöcsém, két úri mellékfoglalkozás van; egyik a fatenyésztés, másik a méhészet. Ezek a tanítóknak valók, de nem derogálhatnak más „rangbeli” embereknek sem. Tíz hold földem nem hoz nekem annyi tiszta jövedelmet, mint ez a méhes. Nincsen az Istennek olcsóbb és mégis haszonhajtóbb állatja a kerek világon ennél a kis bogárnál. És mégis olyan de olyan kevés a bogaras tanító!... Egyébiránt ez a kamatozó tőkém. Itt a könyvem, nézze át uramöcsém a bevételt is, a kiadást is. A számok jobban beszélnek. És a számok beszéltek. A számok azt beszélték, hogy: Minden méhészt egy kapzsi uzsorás. Eh! ez még szelid jellemzés.

Minden méhészt egy rablófőnök, aki szinarnyat harácsolat a bandájával a tündérek kertjéből.

Néptanítók! Ne alakítanak egytől-egyig ilyen — rablóbandákat?

Réztoll M.

mely esetben a fizetésükből a tagsági és beiratási díjak levonatnának.

Szíves figyelmébe azért ajánljuk ezt az ügyet, mert bizunk önnök buzgóságában s reméljük, hogy ezt a nagyfontosságú kérdést sikeresen fogja megoldani s e téren az összes útbiztosoknak példát fog nyújtani.

Aliquis.

HIREK.

Úrnapja.

Szentháromság vasárnapja után következő csütörtökön üli a rom. kath. egyház az Úrnapiját. Nagycsütörtökön, midőn az oltárszentség szerzésének napja van, nem lehet a kellő ünnepeességet kifejezteni, minthogy az Údvözítő szenvedésének megkezdése miatt érzett fájdalom és szomorúság akadályozza; ennél fogva a pünkösdi ünnepkörnek e napját — az első vasárnap után való csütörtököt — szenteli az anyaszentegyház a legméltóságosabb oltári szentség imadására. A kath. egyház ezen ünnepet a legnagyobb fényvel és pompával szokta megülni. Harangok zúgása, zászlók lobogása, zöldágak árnyékai, virágok illatai között győzedelmi menettel hordozza Megváltóját a szeretet nagy szentségében és a magas ég szabad boltozata alatt készített, illatos fűvekkel behintett és rózsákkal díszített négy sátorban áldást ad a szent Szakramentummal. Az ünnepélyt hálaadó „Te Deum” fejezi be.

— **A Tisza-köröszugi ármentesítő társulatnak küldöttsége** dr. Baghy Béla országgyűlési képviselő vezetése mellett f. hó 26-án járt Tallian földművelésügyi miniszternél, gr. Szapáry Gyula, a Tiszavölgyi társulat központi bizottságánál és Rapaich földművelésügyi miniszteri államtitkáránál. Réti Ferenc társulati elnök megköszönvén a miniszternek a társulat részére biztosított 270.000 korona rendkívüli államsegélyt, meggyőző érvek felsorolása mellett előadta a miniszternek, hogy az adott segélyvel nem képes a társulat pénzügyi terheit akként rendezni, hogy magának életképességet biztosítson. Kifejtette, hogy a társulatnak, a 270.000 korona államsegélynek a bankkölesntartozások törlesztésére leendő fordítása után is még 800.000 forint tartozása marad és így közel 150.000 forinttal nagyobb teher marad nyakán, mint amennyivel megterhelhető lehetne. Kifejtette: hogy a társulat védműveinek megépítése által az államnak, a hat rendbeli meder áttöltéssel, meder szabályozások tekintetéből nagy szolgáltatásokat tett, — továbbá, hogy az állammal leszámlolása alkalmával mintegy 150.000 forint építési költsége figyelmen kívül hagyott; minél fogva a társulat, mely talán az egész országban legmegterheltebb a vízi társulatok között, méltán igényt tarthat nagyobb államsegélyre. Miért is azon kérelmet fejezte ki a miniszter előtt, hogy a 270.000 korona rendkívüli államsegély legalább 400.000 koronára emeltesse fel. A miniszter azon kijelentést tette, hogy nem ismeri annyira az ügyet, hogy már most ígéretet tehetne, a kérelem teljesítését illetőleg, de biztosítja a társulatot legjobb indulatáról és megfogja az ügyben indítani a szükséges tárgyalásokat. Gróf Szapáry Gyulánál pedig őszintén feltárván társulati elnök a társulatnak elviselhetetlen teherállapotát és követelésének jogosultságát, — kérte, hogy teljes erővel kegyeskedjék támogatni a társulat kérelmét a kormányánál. Mire gr. Szapáry Gyula a Tiszavölgyi társulatnak támogatását megígérve, felhívta a küldöttséget, miszerint adja be egy kérvénnyel a társulat a miniszterhez intézett feliratát a Tiszavölgyi társulat központi bizottságához. Mire azután a küldöttség Rapaich államtitkárnak támogatását kérte ki a segély ügyében. Most már várja a társulat, hogy mi fog történni kérelmével, mert tekintettel annak kétségen kívüli jogosultságára, a dolgot bármilyen történjék is abban hagyni nem fogja.

— **Névmagyarosítás.** A belügyminiszter Bubenik Antal áll. iskolai tanítónak megengedte, hogy nevét Bánó-ra magyarosítsa.

— **Juniális.** Az állami polgári fiú- és leányiskola tantestülete a növendékekkel együtt jú-

nius hó 1-én a Györfösben juniális rendez. A kirándulásra tanügybarátok, szülők és érdeklődő közönség szívesen látta. A kirándulás helye a sziget felső végénél és a kereszt irányában a nyárfáknál, a kocsisúti lejárónál van. Etelről, ittról Goda István vendéglős gondoskodik.

— **120 fillérért 180 korona.** Fősvény többet költ, rest többet jár, tartja a példaszó. Máté János gazd'uram most bizonyíthatja, hogy ez a példaszó igaz. Mucsi Pál nevű cselédjét eltöltölte az összeíráskor, mert 120 fillért kellett volna érte fizetni az országos gazdasági cselédpénztárba. Mucsi Pált azonban az a baleset érte, hogy boronálás közben a Máté János levai felborították a boronát és a cseléd lába eltörtött. Egész életére nyomorék lett, s most e ötször a 180 korona gyógyköltséget kell a gazdának lefizetni. A többi fizetségért pedig ezután fogják még perelni, ami lesz szintén néhány száz korona, főleg akkor, ha sokáig fog élni Mucsi Pál.

— **Eljegyzés.** Szőke Ferenc helybeli kerégyártó mester leányát, Magdolnát, a hét folyamán eljegyezte Kis Pál kunszentmártoni asztalos iparos.

— **A csendőrség Csongrádon.** Mint értesülünk, az állami csendőrség már a közel jövőben átveszi a rendőri szolgálatot a város területén is, ahol az útonállások, ablakbeverések, fakitördelések, járdafelszedések, bicskázások, cselédek megszökése, gyújtogatások és veselkedések olyannyira napirenden vannak, hogy nem is jelentik már fel a legtöbb esetben a törtétt felek. A csongrádi törvényhatósági bizottság tagjai megtehetnék legalább azt, hogy erre való tekintettel annyi jogvédelemben részesítsék a közönséget, hogy az öt év óta ígértett második szolgabírói állást szerveznék már Csongrádon is a kihágási ügyek ellátására.

— **Vérmérgezés.** Gyászos eset érte Hajdú Marton polgártársunkat, akinek elemi iskolai VI. osztályba járó fiát ragadta el a szülői szerek karokból a kérielhetetlen halál. A múlt hét egyik napján a fiúnak sarkába esett a bicska s mivel az rozsdás volt, a fiú vérmérgezés következtében nagy fájdalmak között meghalt. A szomorú véget ért tanuló osztálytársai kikísérték a temetőbe.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A csongrádi műkedvelő és daloskör jóváhagyott alapszabályai már leérkeztek.

— **Éretlen gyümölcs.** Kevés ugyan az idei gyümölcstermés, de az sokakat nem hagyta abban, hogy éretlen gyümölcsöket piacra ne vigyék. Hogy pedig az egészségre milyen kártékony hatással van a félig éretlen gyümölcs, azt fölösleges magyarázgatni. Felhívjuk az illetékes hatóság figyelmét eme körülményre s amennyiben a piacon találna ilyeneket, rögtön koboztassa el.

— **Baleset.** Majdnem végzetessé váló baleset érte a hét folyamán Sági Gáspár fuvaros kocsisát, aki hintón egy útast vitt Kunfélegyházára. A Bagimajor körül a lovak valamitől megijedtek s a hintót a közeli árokba fordították. A kocsis súlyos sérüléseket szenvedett, míg az útazónak az ijedségen kívül egyéb baja nem esett.

— **Arankairtas.** A földművelésügyi miniszter elrendelte országszerte, hogy a hereföldöket létező aranka kötelezőleg irtassék s akik annak irtását elmulasztják, kihágást követnek el s esetrel-esetre az 1894. évi XII. t.-c. 95. §-a 20. pontja értelmében 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtátnak.

Anyakönyvi bejegyzések

1904. május 21-től május 28-ig.

Születések: Viktor Mária, Szántó Ádám, Kőházi Franciska, Gál Erzsébet, Lovas János, Fűi György, Sinkó Veronika, Barta Piroška, Kádár Erzsébet, Fodor Anna, Balog N. leány (halvaszülött), Kovács Mária, Mészáros Mária, Benke Pál, Cselédes Varga Erzsébet, Gyovai László, Huszka Veronika, Kaciba Piroška, Gulyás N. fiú (halvaszülött).

Eljegyzések: Sándor József Bakai Máriaival, Kása Ignác Szalkai Szabó Máriaival, Lekrinszki Lajos Nagypál Julianával, Kis Pál Szőke Magdolnával.

Házasságkötés: Gál József Darida Erzsébettel.

Halálozások: Nagy Kovács István 9 hónapos göcsök,

Bori Julianna 7 éves agyhártyagyulladás, Szántó Ádám 1 napos veleszületett gyengeség, Kálmán Anna Valéria 21 hónapos tüdőgyulladás, Ujfalusi Mária Etelka 21 napos veleszületett bujakór, Tyúkász Pál 86 éves agykór, Kővágó István 1 hónapos göresök, Kallai Abel 24 éves tüdőgümőkör, Eke Franciska 18 hónapos tüdőgyulladás, Makai Mihály 69 éves agybénulás, Csomásy Imréné született Szógi Franciska 58 év tüdőgyulladás, Balog N. halvaszült leány, Hajdú János 11 éves agyhártyagyulladás, Balog Julianna 16 hónapos gyermekaszály, Lantos Ferencé született Gyovai Agnes 29 éves tüdőgümőkör, Szólik Mária 19 éves hashártyagyulladás, Viktor Bálintné született Fülöp Franciska 27 éves göresök, Mámái Pálné szül. Lantos Erzsébet 55 éves tüdőgyulladás, Hajdú Ferenc 7 éves agyhártyagyulladás, Justin Mihály 52 éves tüdőgyulladás, Gulyás N. halvaszült fiú, Tün Mária 2 hónapos veleszületett gyengeség.

Társszerkesztők:

BLÁZSIK MIHÁLY ÉS SÁGHY MIHÁLY.

Kiadók és laptulajdonosok: BOZÓ ÉS JUSTIN.

Bozó és Justin könyvnyomdája.

Borbély- és fodrász-tanoncnak

egy jó családból való, ügyes fiú felvétetik. — Jelentkezni lehet

Táncos István borbély- és fodrász-üzletében
Csongrád, Szőlőhegyi-utca.**A csongrádi járás főszolgabirájától.**1536
1904. szám.**Pályázati hirdetmény.**

Csongrád nagyközségben újonnan rendszerezett mérőkételesítő számtisztítási állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen évi 1000 koronával javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kéremlüket hozzám **ez évi május hó 31-ik napjának d. u. 5 órájáig** nyújtsák be.

Ezen állásra megválaszthatók, kik a közép vagy polgári iskola IV. osztályát sikeresen elvégezték s ezen körülményt szabályszerű iskolai bizonyítvánnyal igazolják. A megválasztandó egyén triózik megválasztásától számított 2 év alatt a mérőkételesítés összes ágából az országos magyar központi mérőkételesítő bizottság előtt vizsgát tenni és ezen vizsga kielégítő eredményét feltüntető bizonyítványt a község előjáróságához bemutatni.

Csongrádon, 1904. május hó 24.

Tasnády
főszolgabíró.**Ügyes és megbízható utcai újságelárúsító fiúk**

jó kereset mellett azonnal felvétetnek.

Bővebb felvilágosítást a Csongrádi Ujság kiadóhivatala nyújt.

Értesítés.

Van szerencsém a t. közönség szíves tudomására hozni, miszerint üzletem kibővítése és előnyös bevásárlásaim folytán azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy

15 és 18 forintért

elegáns nyári ruhákat, divatos és tartós szövethöl, mérték után készítek. Igen jutányos áráért készítek továbbá bármilyen kivitelű **ferfiruhát**, a legpontosabb kiszolgálás mellett.

Midőn a t. közönség pártfogásáért esedezem, egyben kérem, hogy pontos kiszolgálásomról egy próbarendelés által meggyőződni sziveskedjék.

Győry Ferencfőfűszabó
Csongrád, Félégyházi-ut 39. sz.**BRÁZAY FÉLE SÖSBORSZESZ**NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNALATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLEKELVE VAN!**Egy ügyes fiú**

Győry Ferenc férfiszabónál (Félégyházi-út 39. szám) tanoncznak felvétetik.

Válogatott csongrádi borok:Literenkint kimérve 28 kr.
Adó nélkül nagyban 18 kr.**Elsőrendű kőbányai sörök**

(jégbe hűtve):

Nagy üvegenként (14 kr.
Üveg biztosíték (vagy esere) 6 kr.
Literenkint kimérve 24 kr.
25 literes hordónként 5 frt — kr.**Jég a délelőtti órákban:**Kilogrammonként 1 kr.
Métermázsánként 60 kr.**Valódi párlatok**

(saját főzés):

1 L. valódi törkölypálinka 1 frt — kr.
1 L. val. borseprűpálinka 1 frt — kr.
1 L. valódi szilvapálinka . 1 frt — kr.
1 L. valódi sárga barackpálinka 1 frt 60 kr.
stb.-féle égetett szeszes italok jutányos áron kaphatók, nagyban és kicsinyben**AUSLÄNDER JENŐ**pálinkafőző és finomító, bor- és sörkereskedőnél
Csongrád.**Sütőüzlet megnyitás.**

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy helyben, a Félégyházi-úton, özv. Baghy Gerőné házában, a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg berendezett

sütődét

nyitottam, hol kenyér- és kalácsütést naponként kétszer, reggel 7 és délelőtt 10 órakor végezték. Ezenkívül naponként készítek friss süteményt s azt kívánatra korán reggel házhoz szállítom.

Midőn ezen körülményre a n. é. közönség szíves figyelmét felhívom, egyben biztosítom, hogy üzletem tisztaságára és süteményeim jószágára felügyelni legfőbb törekvésem leend.

A n. é. közönség pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Dányi János

sütőmester.

Eladó ház.

A néhai Szőke Illés-féle Rózsa-utca 8. szám alatti ház szabadkézből örökáron eladó. Értekezhetni lehet az örökösök bármelyikével.

Új gyümölcspezsgő- és szikviz-gyár.

Alulírott van szerencsém a n. é. közönség, kereskedők és vendéglősök b. tudomására hozni, hogy a **serház-nál „HUNGÁRIA“** címen teljesen újonnan berendezett

gyümölcspezsgő- és szikviz-gyárat

nyitottam, ahol a legjobb minőségű gyümölcspezsgő (Cazeuse) és szikviz (szódavíz) igen jutányos áron kapható. — Visszontelárusítók engedélyben részesülnek. Kérem a n. é. közönség becses pártfogását.

Nyilas János

„Hungária“ gyümölcspezsgő- és szikviz-gyáros Csongrádon.

Legtökéletesebb ártalmatlan**arctisztító és szépítő szerek:**

Kamilla-arc-crème egyedüli szer szeplő, májfoltok, pattanások, bőrkütsések, bőrvörösség, bőratka (mitesser) és mindenféle bőrtisztatlanságok ellen. **Hatása bámulatos!** Ára 1 korona.

Kamilla-szappan kitűnő arc-símító szer. Ára 70 fillér.

Kamilla-hőlgypor kitűnően tapad és az arcbőrnek üde és természetes színt ad. Kapható fehér, rózsaszín és (barnáknak) crème színben. Ára 1 korona.

Kamilla-szájvíz meggátolja a fogak romlását és elveszi a szájnak kellemetlen bűzét. Ára 1 korona.

Kamilla-hajszesz meggátolja a haj kihullását és erősíti a fejbőrt. Ára 1 korona.

Kapható egyedül a készítőnél

Balkányi Lajos a „Megváltó“-hoz címzett gyógyszer-tárában Csongrádon.

Valódi angol és francia illatszerek bármilyen illatban 1, 2, 3 és 5 korona.

Minden újságban hirdett szer eredeti árban és minőségben kapható.